

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार
पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील
विधी अधिकारी गट-अ या संवर्गातील पदे
दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: डीपीपी-११२१/प्र.क्र.२४९/पोल-१०

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक: ३१ जानेवारी, २०२४

वाचा :- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६

२) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची
दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना

३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र.दिव्यांग
२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२, दि.१२.११.२०२०

४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग -
२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२, दि.०२.०२.२०२१

५) अपर पोलीस महासंचालक (आस्थापना), पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य,
मुंबई यांचे पत्र क्र.पोमसं/२-अ/वि.स., वि.अ. नेमणूक/९५/२०१९,
दि.११.०९.२०२३

प्रस्तावना :

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिध्द केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतचा सूचना निर्गमित केल्या आहेत. तथापि, संदर्भ क्र.२ आणि ४ मधील निर्देशास अनुसरून पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील विधी अधिकारी गट-अ या संवर्गातील पदे दिव्यांग प्रवर्गासाठी सुधारितपणे सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिध्द केली आहे. केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेनुसार सुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेली गट अ ते गट ड संवर्गातील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर (अधिनस्त कार्यालयातील पदांसह) आहेत, अशा पदांबाबत तसेच केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जाबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासनाच्या अखत्यारितील सेवेतील पदांची समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली, तरी सदर पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग -२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२, दि.०२.०२.२०२१ अन्वये दिलेल्या आहेत.

२. त्यास अनुसरून आता, केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिध्द केलेल्या यादीनुसार पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील विधि अधिकारी (गट-अ) या संवर्गातील पदांसाठी संदर्भ क्र.५ येथील पत्रान्वये अपर पोलीस महासंचालक (आस्थापना), पोलीस महासंचालक यांनी पदे पडताळणी व प्रमाणित करून शासनास सादर केली असल्याने, या शासन निर्णयान्वये, दिव्यांगासाठी विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.
३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०२०११२०४१८४५२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(हरेश्वर सहाणे)

कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र :- विवरणपत्र -अ

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री (गृह), मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद / विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव (अपील व सुरक्षा), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
११. पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१२. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे.
१३. अपर पोलीस महासंचालक (आस्थापना), पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१४. सामान्य प्रशासन विभाग (का-१९).
१५. निवडनस्ती (पोल-१०).

(शासन निर्णय क्रमांक डीपीपी-११२१/प्र.क्र.२४९/पोल-१०, दि. जानेवारी, २०२४ सोबतचे विवरणपत्र)

विवरणपत्र-अ

पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील विधि अधिकारी (गट-अ) या संवर्गातील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करावयाची पदे.

अ.क्र.	पदनाम	गट	नियुक्तीचे माध्यम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	सदर पदांची जबाबदाऱ्या व कर्तव्य
१	विधि अधिकारी	गट-अ	सरळसेवेने	S, ST, RW, H, C, MF	a) B, LV b) HH c) OL, OA, BA, BL, OAL, BLOA, BLA, CP, LC, Dw, AAV d) SLD e) MD involving (a) to (d) above	१) कार्यालयाकडे प्राप्त होणारे सर्व प्रकारच्या कायदेविषयक बाबींबाबत / न्यायालयीन प्रकरणी सल्ला देणे व न्यायालयीन प्रकरणे हाताळणे. २) सेवाविषयक / प्रशासकीय बाबी / विभागीय चौकशी तथा समकालीन कायद्याची प्रस्थापित स्थिती याबाबत सर्व प्रकरणी सल्ला देणे व ती प्रकरणे हाताळणे. ३) प्रलंबित न्यायालयीन प्रकरणे तत्परतेने निकाली काढण्यासाठी सरकारी वकीलाकडे पाठपुरावा करणे, जेथे शासन प्रतिवादी आहे अशा प्रकरणी सादर करावयाची प्रतिज्ञापत्र संबंधित अधिकाऱ्यांच्या मदतीने तयार करणे. ४) शपथपत्राचा मसुदा तयार करणे व त्यास सक्षम प्राधिकाऱ्यांची मान्यता घेऊन न्यायालयात विहित मुदतीत सादर होईल हे पाहणे. ५) जेथे शासनाच्या विरोधात न्यायालयाने निकाल दिला आहे. अशा प्रकरणामध्ये न्यायालयाच्या निर्णयाचा अभ्यास करून तदनुषंगाने अपील दाखल करण्याच्या संदर्भात उचित कार्यवाही करणे. ६) अपील करणे योग्य असल्यास व तसा निर्णय झाल्यास अपीलाचा मसुदा तयार करून तो संबंधित सरकारी वकीलाकडे पाठविणे व अपीलाचा अंतिम निर्णय लागेपर्यंत पाठपुरावा करणे. ७) विधीविषयक कामकाजाबाबत वेळोवेळी नेमून दिलेले कार्य विहित मुदतीत पार पाडणे. ८) पोलीस स्टेशनमध्ये प्रथम खबरी अहवाल दाखल करण्यास योग्य ती मदत करणे.

Abbreviations : शारीरिक पात्रता

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	W	Walking
2	ST	Standing	8	SE	Seeing
3	RW	Reading and Writing	9	BN	Bending
4	H	Hearing	10	L	Lifting
5	C	Communication	11	PP	Pulling and Pushing
6	MF	Manipulating by Fingers	12	KC	Kneeling and Crouching

Abbreviations : दिव्यांग प्रवर्ग

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	12	CP	Cerebral Palsy
2	LV	Low Vision	13	LC	Leprosy Cured
3	D	Deaf	14	Dw	Dwarfism
4	HH	Hard of Hearing	15	AAV	Acid Attack Victims
5	OA	One Arm	16	M Dy	Muscular Dystrophy
6	BA	Both Arms	17	MI	Mental Illness
7	OL	One Leg	18	MD	Multiple Disabilities
8	BL	Both Legs	19	ASD	Autism Spectrum Disorder
9	OAL	One Arm One Leg	20	SLD	Specific Learning Disability
10	BLOA	Both Leg One Arm	21	ID	Intellectual Disability